

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asumistukilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan asumistukilakia muutettavaksi siten, että laissa säädetyt markkamäärät muutettaisiin euroiksi ja senteiksi. Muutokset tehtäisiin käyttämällä vahvistettua muuntokerrointa. Muunnot suoritettaisiin pääosin neuvoston asiaa koskevan asetuksen muunto- ja pyörityssääntöjen mukaisesti sentin tarkkuudella. Tulojen ja asumismenojen huomattavan muutoksen rajat pyöristettäisiin kuitenkin alapäin lähimpiin täysiin kymmeneen euroihin. Samalla markkaa tarkoittavat kielelliset ilmaisut muutettaisiin

koskemaan euroja ja senttejä tai vain rahamääriä.

Esitys on osa laajempaa kokonaisuutta, jossa eri hallinnonalojen toimeentuloturvetuoksia koskevassa lainsäädännössä olevat markkamäärät muutetaan euroiksi, kun euro vuoden 2002 alusta otetaan yleisesti käyttöön Euroopan unionin talous- ja rahaliittoon kuuluvissa maissa myös käteisvaluuttana ja kansalliset valuutat poistetaan käytöstä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Eurosta tuli 1 päivänä tammikuuta 1999 Euroopan unionin talous- ja rahaliittoon kuuluvien maiden, myös Suomen yhteinen virallinen valuutta. Tuona ajankohtana euro otettiin Suomessa käyttöön tilivaluuttana samalla kun vahvistettiin euron kiinteä muuntokurssi 5,94573. Euron käyttöön ottamisesta on säädetty kolmessa Euroopan unionin neuvoston asetuksessa. Tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä annettu neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1103/97, jäljempänä euroasetus, on säädetty lähinnä sopimusten jatkuvuudesta sekä laskenta- ja pyörityssäännöistä. Euron käyttöönotosta annettu neuvoston asetuksessa (EY) N:o 974/98 on määritelty ensimmäisessä vaiheessa mukaan tulevat jäsenmaat sekä säädetty euron ja kansallisten rahayksiköiden suhteesta siirtymäkauden aikana 1.1.1999-31.12.2001. Euron ja euron käyttöönottavien jäsenvaltioiden valuuttojen välisistä muuntokursseista annettu neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2866/98 on vahvistettu euron ja euron käyttöönottavien jäsenmaiden rahayksiköiden väliset peruuttamattomat muuntokurssit.

Euro otetaan yleisesti käyttöön kolmen

vuoden siirtymäkauden jälkeen 1 päivänä tammikuuta 2002, jolloin eurosta tulee Suomen ainoa rahayksikkö. Euromääräiset setelit ja kolikot lasketaan liikkeeseen 1 päivänä tammikuuta 2002 ja niillä on siitä päivästä lukien laillisen maksuväliseen asema. Markkamääräiset setelit ja kolikot säilyttävät laillisen maksuväliseen asemansa kuitenkin helmikuun loppuun 2002 asti. Sen jälkeen euro on ainoa käytössä oleva raha. Julkinen hallinto, eläkelaitokset ja muu vakuutusala siirtyvät euron käyttöön 1 päivänä tammikuuta 2002, josta lukien etuudet maksetaan euroina. Vuoden 2001 loppuun saakka etuudet maksetaan markkoissa.

Hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan 11 päivänä tammikuuta 2000 vahvistamien periaatteiden mukaan säädöksissä olevat markkamäärät muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2002 lukien euroiksi ja senteiksi käyttäen vahvistettua muuntokerrointa. Pyöritykset tehdään lähimpään senttiin. Säädöksissä olevia etuuksien markkamääriä muutettaessa käytetään pääsääntöisesti sentin tarkkuutta. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan vahvistamien periaatteiden mukaan sentin tarkkuudesta voidaan poiketa silloin, kun kyse ei ole välittömästi etuuden määrästä ja on tarkoituksenmukaista säilyttää säädöksen

entinen sentin tarkkuutta yleisempi tarkkuus-taso. Sentin tarkkuudesta voidaan poiketa lähinnä eräiden tulorajojen ja hallinnollisten raja-arvojen kohdalla. Sentin tarkkuudesta poikettaessa muutos tulee kuitenkin toteuttaa mahdollisimman kustannusneutraalisti.

Asumistukilaissa (408/1975) etuuden markkamäärät on nykyisin ilmaistu täysinä markkoina. Tulorajat on säädetty täysinä satoina ja tuhansina markkoina. Pienin maksettava asumistuen määrä on 100 markkaa. Laissa on lisäksi säädetty pyörityssääntö, jonka perusteella ruokakunnan tulot pyöristetään täysiksi kymmeniksi markoiksi.

Tasasummilla on pyritty muun muassa lainsäädännön selkeyteen ja asioiden muistamisen tai informaation helpottamiseen.

2. Ehdotetut muutokset

Hallituksen lähtökohtana on, että kaikissa Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuussäädöksissä olevat markkamäärät muutetaan euroiksi ja senteiksi vuoden 2002 alusta lukien. Muutos tehtäisiin pääsääntöisesti vahvistetulla muuntokertoimella sekä käytämällä euroasetuksen mukaista pyörityssääntöä.

Sosiaaliturvan ja etenkin saman organisaation toimeenpaneman lainsäädännön sisällä tulisi noudattaa yhtenäisiä periaatteita. Keskeisenä tavoitteena on, että kustannukset eivät nouse. Toisaalta etuuskien taso ei saisi yksilötasollakaan laskea eikä varsinkaan etuuden maksatus lakata.

Esityksessä ehdotetaan, että asumistukilain (408/1975) sisältämät markkamäärät muutettaisiin euroiksi ja tarvittaessa senteiksi. Muunnossa käytettäisiin lähtökohtaisesti muuntokerrointa sellaisenaan. Näin nykyisin täysinä markkoina olevat rahamäärät muuttuisivat sentin tarkkuisiksi. Pyöritys tehtäisiin lähimpään senttiin euroasetuksen mukaisesti, eli käyttöön tulisi kaksi desimaalia tavanomaisista 5-pyöritystä soveltaen.

Edellä sanotusta poiketen lain 15 §:ssä säädetty tuen tarkistamisen aiheuttavat tulojen ja asumismenojen muutosta koskevat määrät pyöristettäisiin alaspäin lähimpään täyteen kymmeneen euroon. Nämä määrät on nykyisessä laissa määritelty sadan ja tuhannen markan tarkkuudella.

Kun tarkoituksena on, ettei kukaan saisi muunnoksen seurauksena kokonaan menettää oikeuttaan tukeen, laissa oleva pienintä maksettavaa tukea koskeva nykyinen markkamäärä muunnettaisiin euroiksi ja senteiksi pyörityksellä lopputulos lähimpään tuensajalle edullisempaan senttiin.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen mukaisilla markkamäärien muuntamisilla euroiksi ei olisi mainittavia kustannusvaikutuksia. Asumistuen tulojen muutoksen perusteella tehtävän tarkistamiskynnyksen pyöristäminen alaspäin koskisi yhtä lailla tulojen nousua ja alentumista. Nämä kompensoisivat toisiaan ja kun säännöksiä sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen tapahtuviin tulojen muutoksiin, ei vaikutettaisi voimassa oleviin tukiin. Asumismenojen muutoksen perusteella tehtävä tarkistamiskynnys vastaisi euromäärältään muuntokertoimen mukaista pyöritystä.

4. Asian valmistelu

Valtiovarainministeriön EMU-projekti hyväksyi 18 päivänä joulukuuta 1997 Suomen kansallisen siirtymäsuunnitelma euron käyttöön ottamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriössä laadittiin tältä pohjalta suunnitelma eurojärjestelmään siirtymisestä 1 päivästä tammikuuta 2002 lukien (Euro-rahatyöryhmän muistio, STM:n työryhmämuistiota 1998:20). Siirtymäkauden ajaksi sosiaali- ja terveysministeri asetti 1 päivänä maaliskuuta 1999 euron käyttöönottoprojektin, jonka johtoryhmässä on edustus myös muun muassa Kansaneläkelaitoksesta, Suomen Kuntaliitosta, Eläketurvakeskuksesta ja Suomen vakuutusyhtiöiden keskusliitosta. Projektin säädöstyöryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet myös opetusministeriö, ympäristöministeriö ja työministeriö. Euroon siirtymistä on valtiohallinnossa koordinoanut valtiovarainministeriön asettama Emu-projektin julkisen sektorin työryhmä.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta hyväksyi sosiaali- ja terveysministeriön Euron käyttöönottoprojektin johtoryhmän esittämien periaatteiden käytön yleisenä

ohjeena muutettaessa markkamääriä euroiksi toimeentuloturvaetuksia koskevassa lain-säädännössä. Näiden periaatteiden mukaan säädöksissä olevat markkamäärät muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2002 lukien euroiksi ja senteiksi käyttämällä vahvistettua muunto-kerrointa. Pyöritykset tehdään euroasetuksen mukaisesti. Tulo- ja omaisuusrajat sekä eräät hallinnolliset raja-arvot voidaan kuitenkin pyöristää täyteen euroon tai nolilla päät-

tyvään euromäärään. Sentin tarkkuudesta poikettaessa muutos on kuitenkin aina pyritävä toteuttamaan mahdollisimman kustannusneutraalisti.

Tämä esitys on valmisteltu noudattaen edellä kuvattuja talouspoliittisen ministerivaliokunnan vahvistamia periaatteita. Se on tehty virkatyönä ympäristöministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Pykälän 4 momentissa mainittu ruokakunnan yhteenlaskettuja tuloja koskeva pyörityssääntö ehdotetaan muutettavaksi siten, että ruokakunnan tulot pyöristetään täyteen euroon yleisen pyörityssäännön mukaisesti. Yksittäisten ruokakunnan jäsenten tulot laskeaan sentin tarkkuudella.

5 §. Pykälässä mainittu viittaus markkamääräiseen perusomavastuuosuuteen ehdotetaan korvattavaksi viittauksella euromääräiseen perusomavastuuosuuteen. Tarkoituksena on, että asumistuen määräytymisperusteissa olevat perusomavastuuosuudet vahvistetaan euron tarkkuudella. Samalla pykälän 2 momentissa oleva sana markkamäärä ehdotetaan muutettavaksi pelkästään määräksi.

8 §. Pykälän 2 momentissa oleva sana markkamäärä ehdotetaan muutettavaksi määräksi kuukautta kohden.

15 §. Pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdissa olevat markkamäärät ehdotetaan muutettavaksi euromääräisiksi pyöristämällä ne alaspäin lähimpään täyteen kymmeneen euroon. Tällöin tuki tarkistettaisiin, jos tulot muuttu-

vat vähintään 160 euroa tai asumismenot muuttuvat vähintään 50 euroa.

16 §. Pykälän 3 momentissa säädetty pyörityssääntö maksettavan tuen määrästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana euromääräsiin siirryttäessä, koska tuki maksetaan sentin tarkkuudella euroasetuksen mukaisesti pyöristettynä. Pienin maksettava markkamäärä ehdotetaan muutettavaksi euromääräiseksi vahvistettua muuntokurssia käyttäen lähimpään senttiin alaspäin pyöristettynä.

17 §. Pykälän 3 momentissa oleva markkamäärä ehdotetaan muutettavaksi rahamääräksi

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 3 §:n 4 momentti, 5 §, 8 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 16 §:n 3 momentti sekä 17 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 16 §:n 3 momentti laissa 582/2000, 5 § laeissa 866/1980 ja 1236/1993, 8 §:n 2 momentti laissa 154/1987 sekä 17 §:n 3 momentti laissa 755/1993, seuraavasti:

3 §

Ruokakunnan yhteenlasketut tulot pyöristetään täysiksi euroiksi siten, että jos euron ylittävä tulon osa on pienempi kuin viisikymmentä senttiä, sen määrä alennetaan ja jos se on viisikymmentä senttiä tai sitä suurempi, se korotetaan lähimpään täyteen euroon.

5 §

Asumistuen suuruus on 80 prosenttia siitä kohtuullisten asumismenojen määrästä, joka ylittää asunnon sijainnista, ruokakunnan koosta ja ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden pysyvien kuukausitulojen yhteismäärästä riippuvan euromääräisen perusomavastuusuuden. Perusomavastuusuuksia vahvistettaessa voidaan ottaa huomioon myös ruokakunnan rakenne.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan vuosittain säännökset 1 momentissa tarkoitettujen perusomavastuusuusien määristä.

8 §

Jos ruokakunnan yksinomaisessa hallinnassa on vain osa asunnosta, kohtuullisina asumismenoina otetaan huomioon 6 §:ssä tarkoitettujen asumismenot kuitenkin enintään valtioneuvoston asetuksella vuosittain ruokakun-

nan koon ja asunnon sijainnin mukaan säädetty määrä kuukautta kohden.

15 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

- 1) jos ruokakunnan pysyvät kuukausitulot ovat nousseet tai alentuneet vähintään 160 euroa;
- 2) jos ruokakunnan käytössä olevasta asunnosta aiheutuvat 6 §:ssä tarkoitettujen ruokakunnan maksamat asumismenot muuttuvat vähintään 50 euroa kuukaudessa;

16 §

Jos maksettava asumistuen määrä olisi pienempi kuin 16,81 euroa, tukea ei makseta.

17 §

Valtion on 2 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen perusteella maksettava kansaneläkelaitokselle ilmoituksen mukainen rahamäärä viimeistään yhtä pankkipäivää ennen asumistukien maksupäivää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Päätös ja ilmoitus tämän lain mukaisesta

tuen määrästä voidaan antaa euromääräisenä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä _____

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Suvi-Anne Siimes*

Laki**asumistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 3 §:n 4 momentti, 5 §, 8 §:n 2 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 16 §:n 3 momentti sekä 17 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 4 momentti, 15 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 16 §:n 3 momentti laissa 582/2000, 5 § laeissa 866/1980 ja 1236/1993, 8 §:n 2 momentti laissa 154/1987 sekä 17 §:n 3 momentti laissa 755/1993, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Ruokakunnan yhteenlasketut tulot pyöristetään täysiksi kymmeniksi markkoiksi siten, että jos kymmenen markkaa ylittävä tulon osa on pienempi kuin viisi markkaa, sen määrä alennetaan ja jos se on viisi markkaa tai sitä suurempi, se korotetaan lähimpään kymmeneen markkaan.

Ruokakunnan yhteenlasketut tulot pyöristetään täysiksi *euroiksi* siten, että jos *euron* ylittävä tulon osa on pienempi kuin *viisikymmentä senttiä*, sen määrä alennetaan ja jos se on *viisikymmentä senttiä* tai sitä suurempi, se korotetaan lähimpään *täyteen euroon*.

5 §

Asumistuen suuruus on 80 prosenttia siitä kohtuullisten asumismenojen määrästä, joka ylittää asunnon sijainnista, ruokakunnan koosta ja ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden pysyvien kuukausitulojen yhteismäärästä riippuvan markkamääräisen perusomavastuuosuuden. Perusomavastuuosuuksia vahvistettaessa voidaan ottaa huomioon myös ruokakunnan rakenne.

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain 1 momentissa tarkoitettujen perusomavastuuosuuksien *markkamäärät*.

5 §

Asumistuen suuruus on 80 prosenttia siitä kohtuullisten asumismenojen määrästä, joka ylittää asunnon sijainnista, ruokakunnan koosta ja ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden pysyvien kuukausitulojen yhteismäärästä riippuvan *euromääräisen* perusomavastuuosuuden. Perusomavastuuosuuksia vahvistettaessa voidaan ottaa huomioon myös ruokakunnan rakenne.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan vuosittain säännökset 1 momentissa tarkoitettujen perusomavastuuosuuksien määristä.

8 §

Jos ruokakunnan yksinomaisessa hallinnassa on vain osa asunnosta, kohtuullisina asumismenoina otetaan huomioon 6 §:ssä tarkoitettut asumismenot kuitenkin enintään valtioneuvoston vuosittain ruokakunnan koon ja asunnon sijainnin mukaan vahvistama *markkamäärä*.

Jos ruokakunnan yksinomaisessa hallinnassa on vain osa asunnosta, kohtuullisina asumismenoina otetaan huomioon 6 §:ssä tarkoitettut asumismenot kuitenkin enintään *valtioneuvoston asetuksella* vuosittain ruokakunnan koon ja asunnon sijainnin mukaan *säädetty määrä kuukautta kohden*.

15 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

- 1) jos ruokakunnan pysyvät kuukausitulot ovat nousseet tai alentuneet vähintään 1000 markkaa;
- 2) jos ruokakunnan käytössä olevasta asunnosta aiheutuvat 6 §:ssä tarkoitettut ruokakunnan maksamat asumismenot muuttuvat vähintään 300 markkaa kuukaudessa;

15 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

- 1) jos ruokakunnan pysyvät kuukausitulot ovat nousseet tai alentuneet vähintään *160 euroa*;
- 2) jos ruokakunnan käytössä olevasta asunnosta aiheutuvat 6 §:ssä tarkoitettut ruokakunnan maksamat asumismenot muuttuvat vähintään *50 euroa* kuukaudessa;

16 §

Maksettava asumistuen määrä pyöristetään täysiksi markkoiksi siten, että jos täyden markkaluvun ylittävä osa on pienempi kuin 50 penniä, määrä alennetaan lähimpään täyteen markkalukuun, ja jos se on 50 penniä tai suurempi määrä korotetaan lähimpään täyteen markkalukuun. Jos maksettava määrä olisi pienempi kuin 100 markkaa, ei tukea makseta.

Jos maksettava *asumistuen* määrä olisi pienempi kuin *16,81 euroa*, *tukea ei makseta*.

17 §

Valtion on 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen perusteella maksettava kansaneläkelaitokselle ilmoituksen mukainen *markkamäärä* viimeistään yhtä pankkipäivää ennen asumistukien maksupäivää

Valtion on 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen perusteella maksettava kansaneläkelaitokselle ilmoituksen mukainen *rahamäärä* viimeistään yhtä pankkipäivää ennen asumistukien maksupäivää

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Päätös ja ilmoitus tämän lain mukaisesta tuen määrästä voidaan antaa euromääräisenä jo ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
